

Народна банка Србије

Сектор за контролу пословања банака Летња пракса 2023. године

април 2023. године

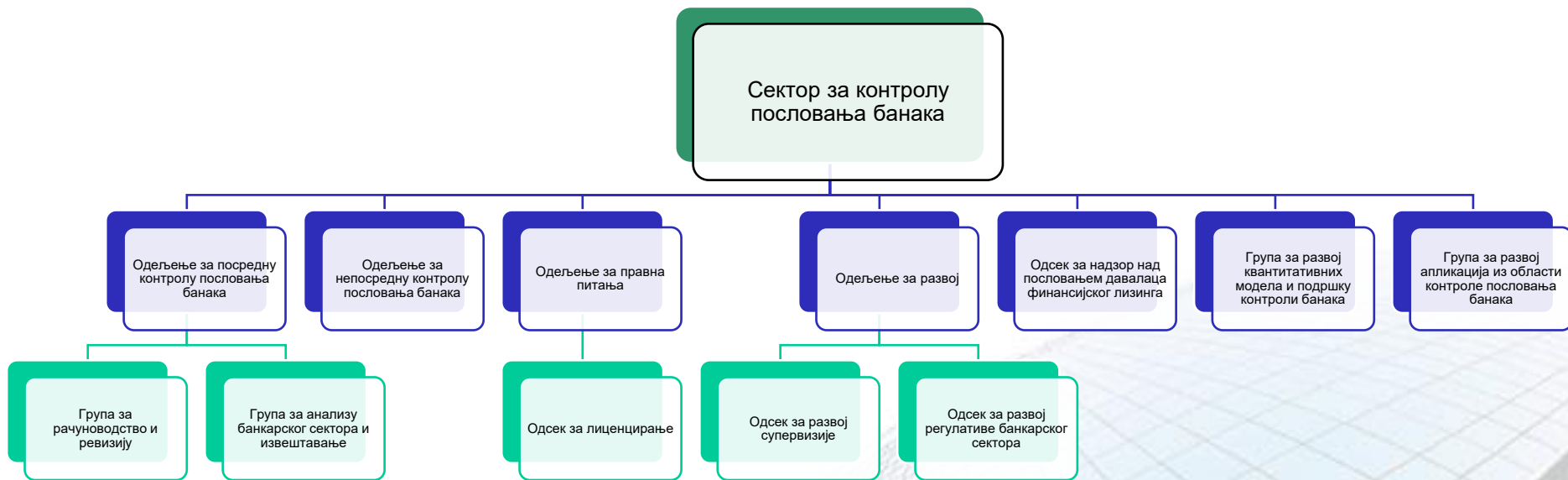
Сектор за контролу пословања банака (улога и активности)

- Пословне банке су доминантни тржишни учесници у финансијском систему Републике Србије, са учешћем од преко 90%. Банкарски сектор чине 22 банке. Билансна сума банкарског сектора на крају марта 2022. године је износила 5.038 млрд РСД (42,8 млрд ЕУР).
- Рад банака регулисан је Законом о банкама, док је област управљања ризицима у банкама ближе регулисана подзаконским актима које прописује НБС.
- Сектор за контролу пословања банака врши контролу бонитета и законитости пословања банака и надзор над пословањем давалаца финансијског лизинга, а такође израђује нацрте прописа из ових области и даје мишљења на исте.

Сектор за контролу пословања банака (врсте контроле банака)

- Контрола банака може бити посредна и непосредна
  - Посредна контрола пословања банака подразумева континуирано праћење и надзор над пословањем банака на основу регулаторних и интерних извештаја, унутрашњих аката и обавештења банака и других података и информација којима НБС располаже
  - Непосредна контрола пословања банака подразумева контролу бонитета и законитости пословања банака ради утврђивања њихове одрживости пословања, солвентности и ликвидности, кроз анализу и процену пословног модела, управљања, ризичног профила (процена нивоа изложености и система управљања и контрола кредитног ризика, ризика ликвидности, тржишних ризика, оперативног ризика и других ризика) и нивоа капитала и ликвидних средстава банке

Сектор за контролу пословања банака (организација)

Студенти ће у 2022. години летњу праксу обављати у следећим организационим јединицама:

- Одељење за непосредну контролу пословања банака
- Одсек за надзор над пословањем давалаца финансијског лизинга
- Група за развој квантитативних модела и подршку контроли банака

Одељење за непосредну контролу пословања банака

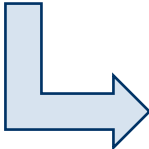
Одељење за непосредну контролу пословања банака (основни задаци и активности)

- Одељење за непосредну контролу пословања банака врши непосредне контроле банака са аспекта управљања ризицима (свеобухватне контроле), контроле одређене области управљања ризицима (циљане контроле), контроле поступања по корективним мерама које НБС упућује банкама након извршених контрола (контроле извршења) као и дијагностичка испитивања.
- Запослени у Одељењу за непосредну контролу пословања банака учествују и у осталим активностима у надлежности Сектора за контролу пословања банака, као што су измене и тумачење прописа, сачињавање различитих информација и извештаја за потребе руководства НБС и сл.
- У фокусу непосредних контрола најчешће је следеће:
  - контрола тачности извештаја које НБС прописује као и обрачуна прописаних показатеља у вези са пословањем банака (биланс стања и успеха, показатељ адекватности капитала, показатељи ликвидности итд.),
  - контрола изложености банке одређеном ризику и квалитета успостављеног система управљања ризицима (идентификовање, мерење, праћење и извештавање о ризицима),
  - контрола корпоративног управљања у банци.

Одељење за непосредну контролу пословања банака (Поступак планирања и спровођења контрола)

Супервизорска процена (SREP)

- Одељење за посредну контролу пословања банака *(израђује супервизорску процену и води супервизорски дијалог са банкама)*
- Одељење за непосредну контролу пословања банака *(предлаже промене супервизорске оцене након спроведених контрола)*

Годишњи план супервизорских активности

- Одељење за посредну контролу пословања банака *(израда нацрта)*
- Одељење за непосредну контролу пословања банака *(предлаже корекције на основу расположивих ресурса)*

Непосредна контрола

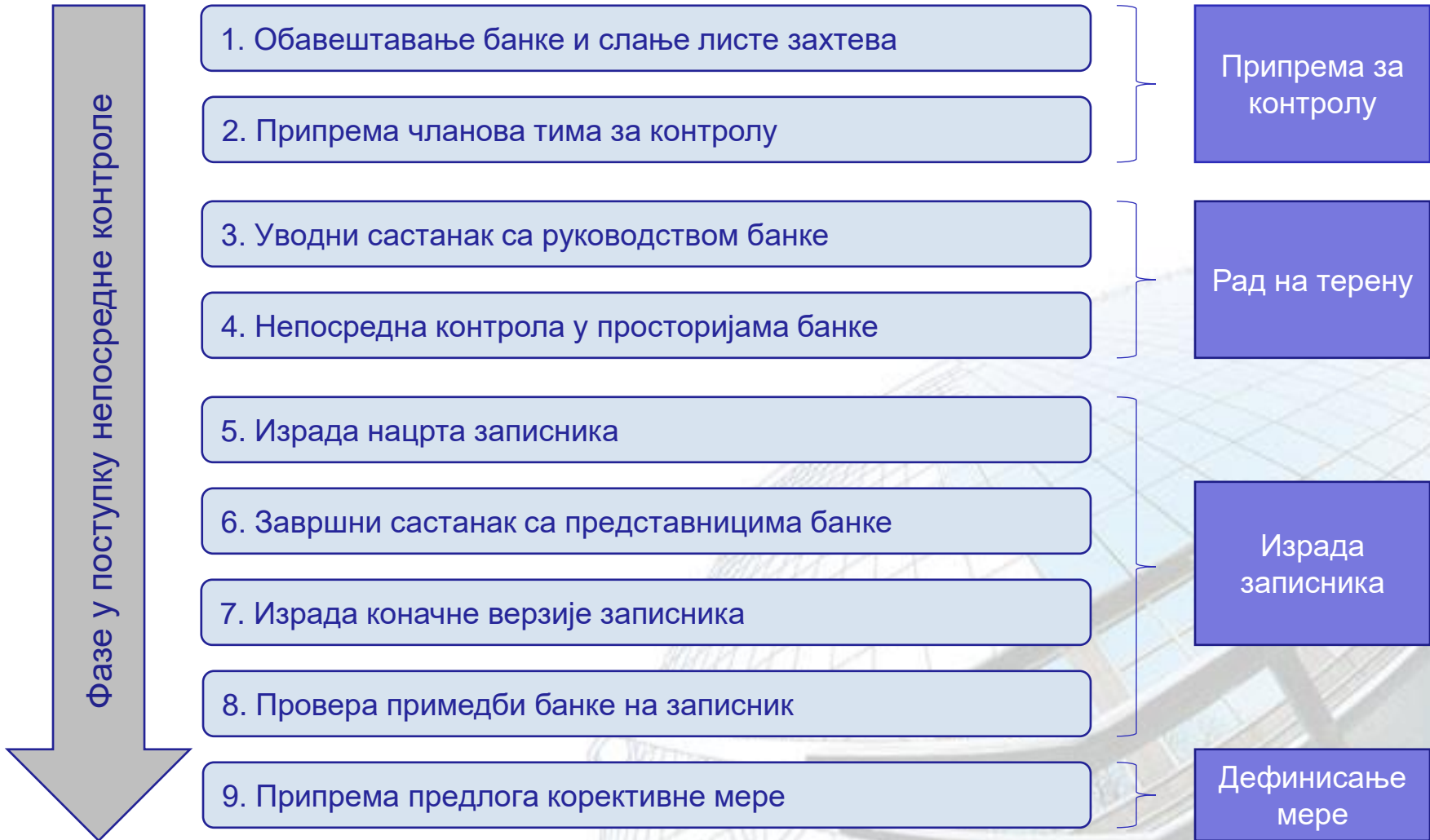
- Одељење за посредну контролу пословања банака *(даје резултат SREP процене и учествује у завршном састанку са представницима банке; у одређеним случајевима учествује у непосредној контроли)*
- Одељење за непосредну контролу пословања банака *(врши поступак непосредне контроле)*

Корективна мера

- Одељење за посредну контролу пословања банака *(даје SREP оцену и оцену финансијског положаја банке и даје сугестије на предлог мере)*
- Одељење за непосредну контролу пословања банака *(предлаже корективну меру)*

Одељење за непосредну контролу пословања банака (фазе поступка контроле)

Одељење за непосредну контролу пословања банака (активности студената током обављања праксе)

- Обављање праксе у Одељењу за непосредну контролу пословања банака даће прилику студентима да се упознају са начином на који банке управљају ризицима којима су изложене, прописима који уређују ову област, као и да стекну увид у начин рада Одељења за непосредну контролу пословања банака.
- Студентима ће бити поверени конкретни радни задаци у зависности од текућих активности и потреба одељења, као што су:
  - учествовање у припреми информација о прелиминарној анализи за потребе отпочињања контроле,
  - анализа регулаторних извештаја које достављају банке, која подразумева анализу одређених области пословања банака,
  - анализа достављене документације банака у текућим контролним поступцима у току (документација у вези са поступањем по корективним мерама).

Група за развој квантитативних модела и подршку контроли банака

Група за развој квантитативних модела и подршку контроли банака (Примена интерних модела банака и улога групе)

- Банке се све чешће опредељују за примену интерних статистички базираних модела.
- Улога Сектора за контролу пословања банака, пре свега Групе за развој квантитативних модела, је да оцени адекватност тих модела, такође уколико банке желе да користе интерне моделе за обрачун капиталних захтева потребно је да добију претходну сагласност НБС.
- Банке у банкарском сектору Републике Србије развијају и примењују интерне моделе за следеће потребе:
  - Обрачун износа обезвређења (МСФИ 9);
  - Доношење одлука о одобравању кредита;
  - Развој система раног упозорења;
  - Обрачун интерних капиталних захтева и слично.

Група за развој квантитативних модела и подршку контроли банака (делокруг рада)

- Оцена интерних модела банака и рејтинг агенција;
- Развој и имплементација система раног упозорења у банкарском сектору;
- Развој и имплементација top-down и bottom-up стрес-тестова банкарског сектора и оцена стрес тестова појединачних банака;
- Развој квантитативних модела за процену финансијског положаја и ризичног профила банака;
- Развој и унапређење и других квантитативних модела за анализу банкарског сектора;
- Квантитативна подршка приликом обрачуна ефеката увођења регулаторних и супервизорских измена.

Група за развој квантитативних модела и подршку контроли банака (активности студената током обављања праксе)

- Студент ће током праксе имати прилику да се упозна са:
  - успостављеним системом квантитативних контрола и извештаја у процесу праћења и квантификације кредитног ризика у банкарском сектору;
  - функционисањем интерног информационог система и креирањем база података на основу образаца из истог, који представљају полазну основу за спровођење анализа и контролних активности;
  - Статистичким методама које се примењују при изради и провери адекватности квантитативних модела који се примењују у банкарском пословању.
- Вештине које се очекују од студента на пракси:
  - Познавање основа рада у MS Office-у (Word, Excel);
  - Познавање основа статистике и економетрије;
  - Способност брзог усвајања нових концепата...

Одсек за надзор над пословањем давалаца финансијског лизинга

Чиме се бави Одсек за надзор над даваоцима финансијског лизинга?

- Одсек за надзор над пословањем давалаца финансијског лизинга врши надзор над пословањем давалаца финансијског лизинга и организационо припада Сектору за контролу пословања банака.
- На територији Републике Србије тренутно послује 16 давалаца финансијског лизинга. Сектор финансијског лизинга учествује са 2,2% у структури финансијског сектора. Класификација давалаца финансијског лизинга према критеријуму секторске припадности је следећа: оснивачи 11 давалаца финансијског лизинга су банке, чланице банкарских група или друге финансијске институције, док је пет даваоца финансијског лизинга у већинском власништву лица која не припадају банкарском сектору.

Како је регулисано пословање даваоца финансијског лизинга?

- Послови финансијског лизинга регулисани су Законом о финансијском лизингу и подзаконским актима који ближе уређују пословање давалаца лизинга.
- Одлуком о управљању ризицима даваоца лизинга који настају по основу увођења нових производа/услуга из децембра 2020. године, омогућено је даваоцима финансијског лизинга да се баве пословима **оперативног лизинга** као услугом која је по својој природи таква да се уобичајено може обављати уз делатност финансијског лизинга.

Које су основне активности Одсека за надзор над пословањем давалаца финансијског лизинга?

- Одсек за надзор над пословањем давалаца финансијског лизинга:
  - издаје и одузима дозволе за обављање послова финансијског лизинга;
  - даје сагласност за стицање над уделима/акцијама даваоца финансијског лизинга,
  - сагласност на именовање органа управљања давалаца финансијског лизинга (Управни/Извршни одбор),
  - као и друге послове, сагласно Закону о финансијском лизингу и подзаконским актима.

- Такође у оквиру Одсека за надзор на пословањем давалаца финансијског лизинга врши се:
  - надзор над пословањем давалаца финансијског лизинга, како посредног, тако и непосредног.
  - Народна банка Србије изриче мере против давалаца финансијског лизинга у случајевима када се надзором утврде незаконитости и неправилности у њиховом пословању.
  - Због учињених незаконитости и неправилности у пословању, даваоцима финансијског лизинга и/или члановима органа управљања тих давалаца финансијског лизинга могу бити изречене и новчане казне прописане Законом о финансијском лизингу.

Профитабилност сектора финансијског лизинга

Сектор финансијског лизинга је профитабилан и нуди велике могућности за развој сектора лизинга имајући у виду да је процедура одобравања финансирања у случају финансијског лизинга најчешће краћа у односу на традиционалне видове финансирања. Разлог томе је што се додатна средства обезбеђења (нпр. хипотеке) најчешће не захтевају, а даваоци лизинга често имају успостављену пословну сарадњу са испоручиоцима предмета лизинга.

Најзначајнија категорија прихода давалаца финансијског лизинга су приходи од камата по основу финансијског лизинга.

Одсек за надзор над пословањем давалаца финансијског лизинга (активности студената приликом обављања праксе)

- **Студент ће током праксе имати прилику да се упозна и учествује у:**
  - Изради тумачења прописа којима је регулисан финансијски лизинг;
  - Формалној контроли исправности сачињених тумачења из области финансијског лизинга;
  - Усклађивању садржаја доступног на сајту Народне банке Србије са позитивним прописима из области финансијског лизинга;
  - Формалној и рачунској контроли исправности извештаја за одговарајући квартал 2022. године, достављених у складу са прописима;
  - Ажурирању личних карата давалаца финансијског лизинга.
- **Вештине које се очекују од студента на пракси:**
  - Познавање основа рада у MS Office-у (Word, Excel);
  - Активно знање енглеског језика;
  - Способност брзог усвајања нових концепата...